

REPRODUCTIVE QUALITIES OF SOWS F1 OF DIFFERENT TYPES SELECTION AND INTENSITY OF GROWTH THEIR OFFSPRING DURING HYBRIDIZATION IN THE CONDITIONS OF INDUSTRIAL COMPLEX

Povod N. G., Sumy national agrarian university

Khrankova O. M., Dnipropetrovsky DAEU

We studied the reproductive qualities of hybrid sows F1 combinations of breeds Large White and Landrace national, German and Irish selection, inseminated by specialized boars synthetic line maksgro Irish selection. Also studied growth rate resulting from their offspring during the suckling period.

It is established that the sow F1 of combination breeds Large White × Landrace Irish and German selection by crossing them with a specialized synthetic lines boars maksgro Irish selection were the best indicators of reproductive efficiency than in comparison with analogues of the Ukrainian selection.

Sows F1 German selection losing on these indicators to analogues Irish selection, but superior by them animals of national breeding. Not found significant differences in the intensity of growth in piglets suckling period in the nests of different origin.

Keywords: sow, selection, multiple pregnancy, safety, weight of nest, growth intensity, index.

УДК 636.4.083.312

СЕЗОННА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПОРОСЯТ НА ДОРОЩУВАННІ У СТАНКАХ ЗА РІЗНОГО РОЗМІРУ ГРУП ТА ТИПУ ПІДЛОГИ

Повод М. Г., д. с.- г. н., проф.,

Шпетний М. Б., ст. викл.

Сумський національний аграрний університет

Вивчалися питання інтенсивності росту, причини захворювань та технологічного відходу поросят, конверсія корму під час їхнього дорощування у станках з різним типом підлоги у порівнянні утримання тварин великими та дрібними групами. Встановлено, що розмір групи поросят на дорощуванні та тип підлоги станка у приміщеннях з регульованим мікрокліматом істотно вплинули на інтенсивність їхнього росту, відсоток захворюваності й технологічного відходу і конверсію корму. Ці показники також залежали від пори року за обох способів утримання.

Ключові слова: поросята, дорощування, розмір групи, тип підлоги, приріст, конверсія корму, технологічний відхід, захворюваність.

Продуктивність свиней та якість одержуваної від них продукції визначається не тільки породними особливостями тварин, методами розведення, рівнем і повноцінністю годівлі, а й значною мірою умовами їхнього утримання. Тому питання щодо вивчення впливу технологічних факторів, які обумовлюють створення певних умов комфорту свиней у різні періоди року та залежності від них продуктивності тварин є актуальним і своєчасним.

Відомо, що одна із проблем промислового свинарства – вплив сезонності на мікроклімат в приміщеннях для свиней та, як наслідок, на їхню продуктивність заслугове на поглиблене дослідження [3, 8, 10, 14]. Особливо це стосується такої технологічної групи як поросята відлученці, на період вирощування яких припадає значна кількість стресових факторів [1, 4, 5, 8, 9, 13]. Результати досліджень значної кількості авторів [1, 5, 7, 11, 13] свідчать, що створення оптимальних умов утримання у період дорощування поросят сприяє кращій їх адаптації до нових умов, покращує збереженість, підвищує енергію росту та оплату корму приростами, створює кращі стартові умови на початковому етапі відгодівлі. Але оптимізація технології утримання не завжди відповідає фізіологічним та етологічним потребам тварин і створює певний дискомфорт для їхньої життєздатності та технологічних навантажень [1, 2, 4-6, 9, 11-13, 15-16].

У зв'язку з цим, науковці та спеціалісти практики продовжують пошук найбільш оптимальних поєднань економічної доцільності систем утримання та відповідності їх до природних потреб тварин. Отже метою нашої роботи є проведення порівняння інтенсивності росту, витрат корму, стану здоров'я і збереженості молодняку свиней під час його дорощування за різного розміру груп та типу підлоги.

Матеріали і методи досліджень. Матеріалом досліджень слугувала технологія виробництва свинини в ТОВ «Агрофірма «Обрій» Покровського району Дніпропетровської області. Для порівняння інтенсивності росту, витрат корму, стану здоров'я і збереженості молодняку свиней під час його дорощування за різного розміру груп та типу підлоги було проаналізовано результати приросту живої маси поросят від відлучення до переведення на відгодівлю упродовж чотирьох сезонів року в аналогічних приміщеннях за однотипної системи підтримання мікроклімату, але в станках різної конструкції, які відрізнялися за розміром груп поросят, типом підлоги та площею станка у розрахунку на одне порося.

Утримувалися поросята у першому варіанті контрольних груп за кількістю по 10-12 голів у станку на повністю щільній полімерній підлозі з розрахунку 0,30 м² на голову (рис. 1). У другому варіанті (піддослідному) утримання поросят здійснювалось великими за розміром групами – по 90-100 голів, у станках з частково-щільною полімерною підлогою з розрахунку 0,33 м² на голову (рис. 2). Вентиляція в обох приміщеннях була негативного тиску і підтримувалась автоматично.

Обігрів у перші дні дорощування здійснювався за допомогою теплогенераторів на рідкому паливі, а в подальшому за допомогою інфрачервоних обігрівачів. У великогрупових станках, у перші тижні дорощування взимку та перехідні пори року, зона дії інфрачервоних ламп накривалась полімерною плівкою. Місце відпочинку для поросят становило з розрахунку 0,10 м² на голову.

Годівля поросят обох груп здійснювалась сухими, розсипчастими, повнораціональними комбікормами вволю з самогодівниць і була аналогічною, повноцінною та збалансованою. Напування поросят піддослідних груп проводилось за допомогою чашкових автонапувалок. Видалення гною з під решітчастої підлоги станків в обох приміщеннях здійснювалось за допомогою вакуумно-самопливної системи періодичної дії.

Для дослідження було взято для аналізу по 6 технологічних груп поросят у кожному пору календарного року. У зимовий період було проаналізовано 6 технологічних груп поросят які ставились на дорощування у кожний четвер з 3 грудня 2015 року по 7 січня 2016 року. Тобто зняття з дорощування і переведення на відгодівлю останньої групи було здійснене 25 лютого.

Рис. 1. Утримання поросят контрольної групи.

Рис. 2. Утримання поросят підослідної групи.

Навесні початком досліджень було 3 березня 2016 року. Обліку підлягали групи поросят, які були переведені на дорощування до 7 квітня 2016 року і остання група тварин була знята з дорощування 26 травня 2016 року.

Влітку початок дослідження припав на 2 червня 2016 року і обліковувались групи які ставились на дорощування до 7 липня, а закінчився літній обліковий період 25 серпня цього ж року.

Восени початок обліку припав на 1 вересня, постановка тварин тривала до 7 липня, а завершення осіннього дослідження відбулося 24 листопада.

Результати досліджень ґрунтувались на врахуванні даних щодо кількості поросят та приросту їхньої живої маси при переведенні на дорощування і при його завершенні. На основі цих даних розраховувались абсолютний, середньодобовий та відносний прирости живої маси. Упродовж досліду враховувалась кількість

поросят які потребували ветеринарного втручання, та кількість загиблих поросят. По закінченню дослідження в кожному пору року було враховано середню кількість витраченого комбікорму на одне поросят і на 1 кг приросту.

Результати дослідження свідчать, що в середньому упродовж всього періоду спостережень у станках для великогрупового дорощування поросят знаходилось у кожному пору року від 89 до 96 голів (табл. 1). Площа у розрахунку на 1 голову при розмірі станка 6,0×4,9 м, складала 0,31...0,35 м². Середня жива маса поросят при переведенні на дорощування складала 6,5...7,2 кг і залежала від пори року. У спекотний період року жива маса поросят була нижчою у порівнянні з холодним періодом. Вік поросят при постановці на дорощування склав 26,3...27,2 доби і був спричинений нерівномірністю опоросів свиноматок упродовж ритму. Тривалість періоду дорощування складала 49,3...51,2 доби і була дещо довшою у літньо-осінній період року.

Таблиця 1

Сезонна продуктивність поросят при дорощуванні великими групами

Показники	Пора року			
	зима	весна	літо	осінь
Розмір станка, м	6 × 4,9			
Кількість поросят у досліді, голів	2136	2304	2280	2184
Середня кількість поросят у станку, голів	89	96	95	91
Маса однієї голови при постановці, кг	7,2	7,6	6,7	6,5
Вік, при постановці, діб	26,3	27,1	26,8	27,2
Тривалість періоду дорощування, діб	49,8	49,3	51,2	50,3
Маса 1 голови при переведенні на відгодівлю, кг	31,5	30,6	27,0	29,3
Абсолютний приріст живої маси, кг	24,3	23,0	20,3	22,8
Середньодобовий приріст живої маси, г	487	466	396	453
Відносний приріст живої маси, %	122,5	120,4	120,4	127,4
Проводилось лікування, %	4,5	11,6	4,0	4,9
Технологічний відхід поросят, %	3,1	7,9	5,0	6,5
Витрачено комбікорму на 1 голову, кг	55,8	57,7	52,9	55,8
Витрачено комбікорму на 1 кг приросту, кг	2,30	2,38	2,61	2,45
Витрачено кормів на 1 кг приросту, корм. од.	2,53	2,62	2,87	2,70

Під час дорощування у великогрупових станках поросята проявили різну інтенсивність росту упродовж року в залежності від сезону. Найвищою вона виявилась у зимовий період, із середньодобовим приростом живої маси 487 г, що дало змогу за цей період досліджень отримати найвищий абсолютний приріст 24,3 кг і, як наслідок, при переведенні на відгодівлю середня жива маса підсвинків в цю пору року складала 31,5 кг. За такого способу утримання найнижчою енергією росту вирізнялись поросята, які дорощувались в літній період. Їх середньодобові прирости були нижчими ніж взимку на 121 г або 18,6 %. У перехідні пори року середньодобові прирости склали за великогрупового способу утримання 466 та 453 г навесні і восени відповідно. Тобто прирости живої маси поросят на дорощуванні великими групами навесні були меншими у порівнянні із зимовими на 21 г, та вищими, порівняно з літніми – на 70 г та осінніми на 13 г. Середньодобові прирости живої маси поросят на дорощуванні восени були вищими на 57 г порівняно з

літніми, але нижчими на 34 та 13 г порівняно із зимовими та весняними періодами.

Вища енергія росту в період дорощування сприяла отриманню більшого абсолютного приросту. Так, взимку абсолютний приріст живої маси поросят становив у середньому 24,3 кг, тоді як навесні, влітку та восени він виявився нижчим на 5,3; 16,5; 6,1 % відповідно. Цей факт вплинув на масу підсвинків при передачі їх на відгодівлю, показники якої також були найвищими взимку і становили 31,5 кг, тоді як навесні цей показник був нижчим на 2,9 %, влітку на 14,3 % та восени на 6,9 %.

Параметри мікроклімату в приміщенні, які викликані кліматичними умовами певної пори року вплинули на захворюваність та технологічний відхід поросят. Найбільша кількість тварин, які піддавались лікуванню, спостерігалась навесні – 11,6 % від всього піддослідного поголів'я. Це, на наш погляд, було викликано частими та різкими змінами погодних умов у цю пору року. Цими факторами ми пояснюємо і найбільший технологічний відхід поросят навесні – 7,9 %. Переважна більшість ветеринарних втручань та причин загибелі поросят у цю ж пору року викликана респіраторними захворюваннями. Мінімальна кількість лікувань спостерігалась влітку – 4,0 % від всього піддослідного поголів'я. Восени ця цифра склала – 4,9 %, а взимку – 4,5 %. Технологічний відхід взимку був мінімальним і склав 3,1 %, тоді як навесні він сягав 7,9 %, влітку 5,0, а восени 6,5 %. Основними причинами відходу поросят у зимово-весняний період виявились респіраторні захворювання, тоді як влітку це були серцево-судинні та травми різного характеру. Восени спостерігались випадки як респіраторних захворювань, так і серцево-судинних.

На вирощування одного поросяти у різні пори року витрачалось від 52,9 до 55,8 кг престартого і стартерного комбікорму. Найбільша його кількість витрачена восени і взимку, найменша – влітку. За розрахунком кількості комбікорму на 1 кг приросту встановлено його витрати – взимку 2,3 кг, що нижче ніж навесні – на 0,08 кг, ніж влітку – на 0,31 кг та восени – на 0,15 кг. У кормових одиницях цей показник склав 2,53 взимку, 2,62 навесні, 2,87 влітку та 2,70 восени. Це, на наш погляд, викликано значним підвищенням температури та зниженням вологості повітря у приміщенні в спекотний період року, що викликало зниження апетиту у свиней і, як наслідок, зниження енергії росту та підвищення непродуктивного використання корму.

За дрібногрупового утримання поросят у станках з повністю щільною підлогою, за рахунок, на наш погляд, меншого стресу, встановлена вища енергія росту в період їхнього дорощування (табл. 2). За даними таблиці видно, що жива маса поросят, вік при постановці та зняті з досліду і тривалість періоду дорощування були близькими. Як і при великогруповому утриманні, найвищими приростам відрізнялись тварини, які дорощувались взимку. За дрібногрупового утримання середньодобові прирости живої маси взимку склали 521 г, тоді як навесні вони були нижчими на 0,7 %, влітку – на 14,6 % та восени – на 6,1 % відповідно нижчими.

За рахунок вищої інтенсивності росту взимку був отриманий найвищий абсолютний приріст - 25,0 кг, тоді як навесні він був нижчим на 0,5 кг, влітку – на 2,0 кг, та восени – на 0,7 кг.

При утриманні поросят дрібними групами на повністю щільній підлозі знизилась захворюваність та технологічний відхід поросят в усі періоди року. Так, влітку жодна тварина не піддавалась лікуванню, а взимку цей показник склав 3,2 %, навесні 4,7 та восени 2,6 %. За такого способу утримання технологічний

відхід виявився найнижчим влітку, а найвищим – навесні. Основними причинами вибуття тварин були травми різного характеру та серцево-судинні захворювання. Рівень респіраторних захворювань за дрібногрупового способу утримання був значно нижчим у порівнянні з великогруповим. Вища енергія росту та зниження захворюваності сприяло кращій оплаті корму в порівнянні з великогруповим утриманням. Так витрати корму на 1 голову склали 53,5...56,2 кг, на 1 кг приросту 2,15...2,45 кг відповідно і були найменшими взимку, а найвищими влітку. У перерахунку на поживність конверсія корму склала взимку – 2,36 корм. од., навесні вона була гіршою на 2,1 %, влітку – на 14,0 % а навесні – на 6,4 %.

Таблиця 2

Сезонна продуктивність поросят при дорощуванні дрібними групами

Показники продуктивності	Пора року			
	зима	весна	літо	осінь
Розмір станка, м	1,6 × 2,4			
Кількість поросят у досліді, голів	372	380	384	381
Середня кількість голів в станку, голів	11,6	11,9	12,0	11,9
Маса 1 голови при постановці, кг	7,1	7,7	6,5	6,9
Вік, при постановці, дів	26,8	26,9	27,8	27,9
Тривалість періоду дорощування, дів	47,9	47,3	51,6	49,6
Маса 1 голови при переведенні на відгодівлю, кг	32,1	32,2	29,5	31,2
Абсолютний приріст живої маси, кг	25,0	24,5	23,0	24,3
Середньодобовий приріст живої маси, г	521	517	445	489
Відносний приріст живої маси, %	127,5	122,5	127,7	127,5
Проводилось лікування, %	3,2	4,7	0,0	2,6
Технологічний відхід поросят, %	2,4	4,2	2,0	3,7
Витрачено комбікорму на 1 голову, кг	53,5	53,7	56,4	55,3
Витрачено комбікорму на 1 кг приросту, кг	2,15	2,19	2,45	2,28
Витрачено кормів на 1 кг приросту, корм. од.	2,36	2,41	2,69	2,51

При порівнянні середньодобових приростів живої маси у динаміці сезонів року видно, що за обох способів утримання найвищим середньодобовий приріст був взимку, а найнижчим – влітку. Навесні та восени його значення поступались зимовим показникам, але вони були кращі літніх.

Аналізуючи річну динаміку витрат кормів на 1 кг приросту видно, що упродовж усіх чотирьох сезонів року конверсія корму була кращою за дрібногрупового утримання порівняно з великогруповим. За обох способів утримання кращою вона виявилася у зимовий період та гіршою – у літній. У перехідні пори року показник конверсії корму займав проміжне значення.

При аналізі річної динаміки технологічного відходу поросят за час дорощування залежно від умов утримання встановлено його збільшення за обох способів утримання в перехідні пори року. При цьому найвищим він виявився навесні. За великогрупового утримання найнижчим відходом поросят характеризувалась зимова пора, тоді як за дрібногрупового – літня.

Загалом, технологічний відхід поросят за дорощування упродовж року виявився суттєво меншим за дрібногрупового утримання у порівнянні з великогруповим. Цей факт, на наш погляд, спричинили зниження стресу при дрібногрупово-

вому утриманні, та можливість створення більш сприятливих умов мікроклімату в станках з повністю щілинною підлогою.

Таким чином розмір групи поросят на дорощуванні та тип підлоги у станку вплинули на інтенсивність їхнього росту, захворюваність та технологічний відхід і конверсію корму. Ці показники залежали також від пори року за обох способів утримання.

Висновки:

1. Як за великогрупового, так і за дрібногрупового утримання поросят під час дорощування у приміщенні з регульованим мікрокліматом їхня інтенсивність росту залежала від пори року і виявилась вищою взимку, знижуючись у перехідні пори року та досягнувши найменшого значення влітку.

2. Пора року впливає на захворюваність і технологічний відхід поросят впродовж періоду дорощування. Найвищими вони є навесні та восени нижчими взимку та влітку.

3. Конверсія корму за обох способів утримання була кращою взимку, гіршою влітку, в перехідні пори року мала проміжне значення.

4. Дрібногрупове утримання на повністю щілинній підлозі в усі пори року сприяло зниженню захворюваності поросят на 1,3...6,9 %, їх технологічного відходу на 0,7...3,7 %, підвищенню енергії росту на 7,0...12,4 % та покращенню оплати корму приростами на 6,7...8,7 %.

5. Дослідження в даному напрямку необхідно продовжити шляхом постановки науково-господарського досліду, з врахуванням параметрів мікроклімату та впливу інших факторів на здоров'я, інтенсивність росту та конверсію корму.

Бібліографічний список

1. Бугаєвський В. М. Вплив середовища та технології утримання на продуктивність свиней / В. М. Бугаєвський, О. М. Остапенко, М. І. Данильчук // Наукові праці МДГУ. – 2010. – Вип. 119. – Т. 132. – С. 59-61.

2. Волощук В. М. Продуктивні та адаптативні якості поросят на дорощуванні залежно від генотипу та умов утримання / В. М. Волощук, М. Г. Повод, А. П. Василів // Свинарство. – 2013. – Вип. 62. – С. 3-8.

3. Демчук М. В. Мікроклімат та ефективність роботи системи вентиляції в реконструйованих приміщеннях для свиней в різні періоди року [Текст] / М. В. Демчук, А. О. Решетнік // Наук. вісн. ЛНАВМ. – Львів, 2006. – Т. 8. – № 1 (28). – С. 36–42.

4. Демчук М. В. Порівняння добробуту та оцінка сучасних інтенсивних технологій виробництва свинини [Текст] / М. В. Демчук [та ін.] // Наук. вісн. ЛНАВМ ім. С. З. Гжицького. – 2006. – Т. 9. – № 1 (29). – С. 48-55.

5. Засуха Ю. В. Ефективність вирощування молодняку свиней за різного типу підлоги / Ю. В. Засуха, С. М. Грищенко, М. В. Кузьменко // Свинарство. – 2014. – Вип. 64. – С. 139-143.

6. Еріксон Д. Американська технологія утримання свиней (від відлучення до забою) / Д. Еріксон // Прибуткове свинарство. – 2015. – № 3 (27). – С. 64–67.

7. Козир В. Вплив мікроклімату на ефективність вирощування свиней / В. Козир // Тваринництво України. – 2006. – № 5. – С. 9–10.

8. Кузнецов А. Ф. Микроклимат помещений и естественная резистентность организма откармливаемых свиней в зависимости от сезона года // Гигиена промышленного животноводства / А. Ф. Кузнецов. – Новочеркасск, 1978. – С. 140-141.

9. Липатников В. Ф. Совершенствование способов содержания различных производственных групп свиней / В. Ф. Липатников, В. П. Степанов // Сб. науч. тр. ВНИИТИМЖ. – Подольск, 2004. – Т.14.– С. 151-167.

10. Петрушко А. С. Откормочные и мясосальные качества свиней при различных условиях содержания / А. С. Петрушко, Д. Н. Ходосовский, И. И. Рудаковская, А. А. Хоченков, А. Н. Шацкая, В. А. Безмен, В. И. Беззубов, О. М. Слинько // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2015. – Вип. 2 (2). – С. 55-62.

11. Писарев, Ю. Н. Современные системы содержания свиней / Ю. Н. Писарев, С. А. Серебряков // Свиноводство промышленное и племенное. – 2008. – № 1. – С. 25–27.

12. Пригодін А. Мікроклімат тваринницьких приміщень і його вплив на здоров'я та продуктивність тварин у ЗАТ «Бахмутський Аграрний Союз» // Ветеринарна медицина України. – К., 2004. – №11. – С. 42.

13. Решетник А. О. Стан добробуту свиней у промисловому свинарстві / А. О. Решетник, В. В. Смоляк, С. В. Лайтер-Москалюк // Науковий вісник ЛНУВМБТ ім. С. З. Гжицького. – 2016. – Т. 18. – № 4 (72) – С. 66-71.

14. Стародубець О. О. Вплив сезону року на відтворювальні якості свиноматок / О. О. Стародубець // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2015. – Вип. 4. – Т. 2. – С. 100–103.

15. Церенюк О. М. Відгодівельні якості молодняку свиней з різною стресостійкістю в період “кризи відлучення” / О. М. Церенюк // Аграрний вісник Причорномор'я. – Зб. наук. пр. – № 71-2. – Одеса, 2014. – С. 75–78.

16. Церенюк О. М. Технології виробництва свинини / О. М. Церенюк, О. В. Акімов, І. М. Тимофієнко // Агробізнес сьогодні. – № 4 (251). – К., 2013. – С. 45–47.

СЕЗОННАЯ ПРОДУКТИВНОСТЬ ПОРОСЯТ НА ДОРАЩИВАНИИ В СТАНКАХ С РАЗНЫМ РАЗМЕРОМ ГРУПП И ТИПОМ ПОЛА

Повод Н. Г., Шпетный Н. Б., Сумской национальной аграрный университет

Изучались вопросы интенсивности роста, причины заболеваний и технологического отхода поросят, конверсия корма при их доращивании в станках с различным типом покрытия по сравнению содержания животных большими и мелкими группами. Установлено, что размер группы поросят на доращивании и тип пола станка в помещениях с регулируемым микроклиматом существенно повлияли на интенсивность их роста, процент заболеваемости и технологического отхода и конверсию корма. Эти показатели также зависели от времени года и обоих способов содержания.

Ключевые слова: поросята, доращивание, размер группы, тип пола, прирост, конверсия корма, технологический отход, заболеваемость.

SEASONAL PRODUCTIVITY GROWING OF PIGLETS IN MACHINES WITH DIFFERENT SIZES OF GROUP AND TYPE OF FLOOR

Povod, N.G., Shpetnyy N. B., Sumy National Agrarian University

The questions wich were studied: there are intensity of growth, the causes of disease and care process pigs, feed conversion during their rearing in the stalls with different types of flooring compared of animals large and small groups. It was established that the size of pigs for rearing and type floors of stall in rooms with controlled microclimate have significant impact on the intensity of their growth, the percentage of

morbidity and technological care and feed conversion. These figures also depend on the season for both methods of detention.

Key words: piglets, rearing, group size, type of flooring, growth, feed conversion, technological care, morbidity.

УДК 636.2.034.06.082.2

ОЦІНКА ПЕРВІСТОК МОЛОЧНИХ ПОРІД УКРАЇНИ ЗА ОСНОВНИМИ СЕЛЕКЦІЙНИМИ ОЗНАКАМИ

Почукалін А. Є., к. с.-г. н., Різун О. В., асп.⁴, Прийма С. В., н. с.

Інститут розведення і генетики тварин ім. М. В. Зубця НААН

У статті наведена оцінка первісток дванадцяти молочних порід України, які належать 344 суб'єктам з племінної справи. Молочна продуктивність пробонітованих 26611 корів становить 5466 кг молока з вмістом жиру 3,73 % і посереднім вмістом білка 3,15 %. Отримані тварини мають високу оцінку за тип будови тіла, бажану форму вимені та середню інтенсивність молоковіддачі. Основними причинами вибуття первісток є захворювання, низька продуктивність і відтворення, частка яких у загальній структурі вибракуваних самок становить 95 %.

Ключові слова: **первістки, надій, жива маса, тип будови тіла, вибуття.**

Основний постулат вдалого ведення селекційно-племінної роботи «кожне наступне покоління повинно бути краще за попереднє» не втратило свого значення і по-сьогодні. Одним з головних факторів, які на це впливають є рання оцінка первісток, першим етапом якого є відбір ремонтних телиць з кращої (племінної) частини стада. В подальшому при забезпеченні високого рівня вирощування жива маса ремонтного молодняка у віковій періоді відповідає стандартам порід. Саме у цьому етапі закладаються умови в реалізації генетичного потенціалу молочної продуктивності тварин.

Надалі проходить оцінка первісток за міцністю конституції, відтворною здатністю та рівнем молочної продуктивності, тобто відповідність вимогам сучасної технології, за результатами якої вирішується подальша участь тварин у відтворенні стада. Крім того, оцінка первісток за основними господарськи корисними ознаками забезпечує постійне випробування бугаїв за якістю потомства та присвоєння останнім відповідної цінності [2].

Деякі автори наголошують, що за надто високого рівня молочної продуктивності корів-первісток зменшується термін їх господарського використання, що в кінцевому підсумку знижує не тільки ефект селекції, але й економічну ефективність виробництва молока [1, 3-5, 7].

Тому метою нашого дослідження було провести аналізуюче порівняння показників продуктивності, екстер'єру і відтворення первісток молочних порід України.

Матеріали та методи досліджень. Оцінку первісток проводили за даними племінного обліку на 01. 01. 2015 року у кількості 342 господарств, у тому числі:

⁴Науковий керівник – к. с.-г. н. Бірюкова О. Д.